

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

• Нам улуунун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгөр төрүттөммүтэ •

1999 с.

Олунньу

13

күнэ

субуота

№ 18 (8546)

“Тыл - омул баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биридди норуот бэйэтин ураты майгынаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах.”

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

Улус дьаһалтатыгар

УЛЭБЭ ЭЧЭЙИИТТЭН ИНБЭЛИИТТЭР ТУС ДЬАЛАЛАРЫН ГОССОЦСТРАХОВАНИЕ ФОНДУГАР БИЭРИИГЭ БЭЛЭМНЭЭБИН ТУЬУНАН

«Улэбэ сылдьан оһоллонууттан уонна профессиональнай ыарыылартан булгуччулаах социальнай страхование туһунан» уонна «Госсотстрахование фондугар үлэ инбэлииттэрин тус дьадаларын биэриигэ бэлэмнэни үлэ бэрэ-эдэгин туһунан» федеральнай сокуоннарга олобуран, Саха Республикатын үлэбэ уонна социальнай көмүскэллээх буолууга министерствотун уонна Госсотстрахование фондун дьаһалларын олоххо киллэрэр инниттэн манньыг дьаһай-абын.

1. Үлэли сылдьан инбэлиит буолбуттарга төлөбүрдэри онорор, бас билии көрүнүттэн тутулуга суох бары тэриилтэлэр, предпрятиелар уонна учреждениелар салайааччылары эбэһинэстэнэллэр:

1.1 1999 с. олунньу 15 күнүгөр диэри болдьоххо үлэттэн инбэлиит буолбуттар тус дьадаларын наардааһынга уонна бэлэмнэниигэ комиссиялары эбэтэр эппиэттээх дьону 1 №-дээх сыһыарыыга олобуран аныылларыгар.

1.2 Госсотстрахование фондун Нам улууһунаагы боломуочунайыгар Петухова М.Р. 1999 с. кулун тутар 1 күнүгөр диэри бэлэмниллибит докумуоннары бэрэбиэркэлиригэр.

2. Үлэ уонна социальнай көмүскэллээх буолуу управлениета (Сивцева А.П.):

2.1 СР пенсионнай сулуусаҕа департаментын улус-таары пенсионнай сулуспатын управлениетын кытта биригэ үлэ инбэлииттэрин ахсаанын учуоттууларыгар уонна үлэ инбэлииттэригэр төлөбүрү онорор тэриилтэлэри, предпрятиелары, ол иһигэр эстибит уонна эстэр туруктаах тэриилтэлэри киллэрэн, чуолкайдылларыгар.

2.2 Ыйыллыбыт болдьохторго Госсотстрахование фондугар баҕы тэриилтэлэр докумуоннарын киллэрэри хааччылыларыгар.

3. Бу дьаһал туолуутун хонтуруоллааһыны бэйэбэр хаалларынабын.

Улус баһылыгы э.т. Н.Н. БАИШЕВ.

Республика правительствотыгар БОППУРОУОНУ БЫҺААРСА

Саха Республикатын правительствотун председателэ В.М. Власов республика правительствотун председателэ уонна киин солбуйааччылары 1999 сылга граждандар тус бэйэлэрин боппуруостарын быһаарсалларыгар приемнааһын графигын бигэргэттэ.

Граждандары приемнааһын ыйдарынан манньык буолуоҕа:

В.М. Власов - муус устар, от ыйа

И.Н. Долинин - олунньу, ыам ыйа, атырдьах ыйа, алтынньы

С.Н. Назаров - олунньу, бэс ыйа, ахсынньы

А.К. Акимов - кулун тутара, ыам ыйа, балаҕан ыйа, сэттин-ньы

Е.С. Васильева - кулун тутар, бэс ыйа, балаҕан ыйа, ахсын-ньы

Г.Н. Полушкин - муус устар, от ыйа, сэттинньы

Р.Ю. Шипков - муус устар, атырдьах ыйа, алтынньы.

УЛУУС МУННАБЫН УОЧАРАТТААХ XIX-с СЕССИЯТЫН БЫҢЫРАР ТУЬУНАН

Государственной былаас бэрэстэбииттэллээх органын - Нам улуунун Муннабын туһунан регламен 15 ыстатыйатыгар олобуран улус Муннабын уочараттаах XIX сессиятын бу ый 17 күнүгөр Нам с. ыгырабын.

Н. БАИШЕВ, улус Муннабын председателин, улус баһылыгы солбуйааччы

«ЭРКЭЭЙИ» — «ЭНСИЭЛИГЭ»

Бу нэдиэлэбэ Мэнэ-Хаҥалас улуунун «Эркээйи» хаһыатын делегацията кылаабынай редактор Г.А. Бочкарева салайааччылаах кэлэн үлэбитин-хамнаспытын кытта билсисти-лэр, үп-харчы боппуруоһугар санааларын атастастылар, кэлэр өттүгөр улусулар хаһыаттара туруктаахтарын үлэлиир буолууларыгар хайдах үлэлиэххэ сөптөөбүн быһаарыстылар.

1999 сылга 37 тыһ. нэһилиэн-нээлээх Мэнэ-Хаҥалас улуунун «Эркээйи» хаһыатыгар тохсуньуга 3168 киһи суруппут. Розницага атылыыр хаһыаттарын кытта холбоон олунньуга 3400 экз. тахса олоҕоллор. Нэһилиэн-нээ сурутууга үчүгэй диэн астыналларын биллэрдилэр. Оттон хаһыакка бэриллэр биллэриилэр тарифтарыгар балаҕа-ча уратылаах буолан табыстыбыт. Ол курдук кинилэр хаһыаттарыгар өлбүт киһиэхэ кутурҕаны биллэри сыаната бирдидилээн дьонго 80 солк., тэриилтэлэргэ 150 солк. Оттон биһиэхэ ити тарифтар тустаахтарынан 50 солк. уонна 80 солк. тэҥнээһэллэр. Ол-бу үөрүүлээх даталарынан иһирэх тыллаах ээрдэлэрин сыаната бирдидилээн дьонго 100 солк., оттон тэриилтэлэргэ 150 солк. тэҥнээһэр эбит. Ити сыһыпарлар биһиэхэ тустаахтарынан 60 солк. уонна 90 солк. буолаллар. Бокунууктарга хаартыскалаах кэриэстэбил матырыйаалларын сыаната 300 солк. тэҥнээһэр. Оттон итиник матырыйаалы биһиги 100 солк. бэчээтти олобобут.

Аты-тутуу, мэнэйдэһии о.д.а. биллэриилэр хас биридди строкаларын айы 8-ты солк. төлөтөллөр эбит. Ааспыт 1998 сылга редакцияҕа 1414 сурук кирибит. Оттон биһиэхэ ити сыһыппара 1164-кэ тэҥнээһэр. Кирибит матырыйааллар 80 бырыһыаннара бэчээттэммит буолларына, биһиэхэ бэчээттэммэккэ хаалларыллыбыт матырыйаал ахсаана 20-тэн эрэ тахса.

Мэнэ-Хаҥалас улуунун федеральнай почтата сурутуу үбүттэн хаһыаты тарҕатыыга 25 бырыһыанын эрэ ылар эбит. Оттон биһиги сибээспит тэриилтэтэ 30 бырыһыаны тутта оло-роор.

Көрдөрүүгэ диэн ааттаан быйылгы сыллаагы хаһыаттарыттан аҕалыттар. Оттон көрдөххө улуска буолар үгүс дьаһаллар оперативнайдык сырдатыллан иһэр эбиттэр. Чуолаан, улус уонна олохтоох дьаһалтала үлэлэрин отчуоттара киэнник сырдатыллыбыт. Итини тэнгэ эмиэ биһиги курдук дуобаты таптааччыларга «Дуобат - ыал ахсын» диэн ааттаах кэтэхтэн күрэхтэһиини ыыталлар эбит. 1941-45сс. Аҕа дойдуну сэринттигэр Кыайыы 55, Мэнэ-Хаҥалас улуунун 70 уонна Баһылай Манчаары төрөөбүтэ 195 сылларын 2000 сылга бэлиэттиллэринэн сибээстэн улустары тэрийэр комиссия анаммыт. Ити комиссия председателинэн улус дьаһалтатын баһылыга Г.М. Артемьев буолбут. Саха сирин

Киин Ситэриилээх Комитетын 1930с. олунньу 10 к. уураа-ынан Илин Хаҥалас уонна Мэнэ улуустар холбоспулар эбит. Итинэн сибээстэн Мэнэ-Хаҥалас улууна тэриллибитэ 70 сылын киэнник бэлиэтииргэ быһаарыммыттар. Бу боппуруос улус дьаһалтатын коллегиятыгар көрүллүбүт. Итиннэхэ «70 сыл - 70 объект» диэн улус киинигэр уонна нэһиликтэригэр ытыктылаахха туугулар испи-иһэктэрэ бигэргэтиллибит. Бу объекттар барылары улус соци-альной-культурнай уонна олох-дьаһах объекттарынан буолал-лар. Холубур, улус киинигэр Майага 19 объект туугута была-аннаммыт. Итилэртэн 11-дэрэ саҕа туугулар: төрүүр дьиз, му-зыкальнай оскуола, улус му-зейа, эмп үлэһиттэрин 8 кварта-лаах олоҕор дьизэлэрэ, «МайаНеронгриягросервис» ХЭО маҕаһына, улпотребсоюз маҕаһына, «Сахателеком» дьи-этэ, 40 квартиралаах дьиз, Дм. Ходулов аатынан театрга сы-һыары тутуу, баһаарынай депога сыһыары тутуу, «Айыы үөрэбин» дьизэтэ. Ити курдук улуска көрүллүбүт 70 объек-тан 42-тэ саҕа туугулар буолаллар. Саха омул төрүт куль-туратын сайыннарыыга улахан болгомто ууруллара улуска 2 «Айыы дьизэтэ», 2 «Айыы балаҕана» тутуулан үлэ-э кириллиэхтээхтэрэ туоһулуур. Бу туугулары олоххо киллэрэргэ улус баһылыга Г.М. Артемьев үксүн нэһилиэн-нээ күүһүнэн туугулуохтара уонна араас сирдэргэ үлэли-ир биир дойдутаахтарбытын көмөлөһүнэриэхпит диэн эппи-тэ хаһыакка бэчээттэммит. Улуска предпринимателлэр фондолара таһаарылаахтык үлэлиир эбит, ити туугула-рынан сибээстэн өссө биир фонданы тэрийэр былааннаах-тар. Туугулары олоххо киллэриигэ биир сүрүн миэстэни А.С. Решетников салайааччылаах предпринимателлар ассо-циациялары ылыа диэн этиллибит. Итини тэнгэ республикага салалтага олоҕор дьону көмөлөһүнэри былаанна баара ах-тыллыбыт. Бу былаанга котельнайдары тутуу, муосталары оҕоруу эгин курдук хаһаайыстыбанай объекттар кирибэ-тэхтэр.

«Эркээйи» хаһыат редакциятын коллектива араас гра-моталары, дипломнары, визиткэлэри, фирменнай бланкала-ры, бухгалтерскай докумуоннары, ээрдэ суруктары, бук-леттары, брошюралары оҕорон таһааран киэнник атылы-ыр эбит. Ити да иһин буоллаҕа буолуо хамнастарын быспакка тутта ылан иһэллэр, биһиги үлэһиттэригэр ээр-ылар хамнастары бидан үрдүк.

Маны тэнгэ ыалдыттарбыт хаһыаты компьютерынан версткалааһынга эбии биллэрин хагатаан, опыт атаста-нан бардылар.

Григорий ЭВЕРСТОВ.

ӨССӨ ТӨНӨ ӨР КҮҮТЭБИТ?

Новосибирскай куораттан саҕа телеоборудование ыларга 1997 сылтан нэһилиэн-нээтэн харчы хомул-ла сатыыр да, билигин да хомуллан бүтэ илик. Ол эбэтэр, сорох дьон харчы биэрбэттэринэн, улуска үлэтэ суох, хамнас өлөрбөт дьон элбэһинэн ити харчы хомуллуута олус бытаарда. Ол да буоллар бу боппуру-ос салгыҥна таах ыйаанан турбат, улус дьаһалтатын өттүттэн үлэ барар.

Новосибирскайдар телеоборудованиены ыта охсоору ыксаппыттарынан сибээстэн олунньу 9 күнүгөр улус баһылыгы э.т. Ваишев Н.Н. тустаах дьону ыгыран ити тула көпсөтү ыытта.

Нам селогун дьаһалта-тыттан Т.А. Кондратьева, С.Г. Кокорев, Хатын-Арыы баһылыга В.Г. Кутяркин, Хамаҕатта дьаһалтатын специалиһа, М.Аммосов фондатын директора Н.Н.Петров, «Быян» АО директора Р.Е.Окороков, «Нам» телестудия директо-ра И.З.Кривошапкины ыгырыллан бу боппуруоһу дьүүлэстилэр.

Телеоборудование ылар-га барыта 200-кэ тыһ. солк. харчы хомуллубут, аны 200-кэ тыһ. солк. хомуллара ха-албыт. Доллар курса үрдүү турарынан новосибирскай-дар сыаналарын күн-түүн үрдэтэн иһэллэринэн, хо-муллар харчы сууммата эл-бээбит. Онон харчылары биэрэ илик дьонтон салгыы хомуйарга диэн быһаары-лына. Харчы хомуллуута

1997 сылга ордук күүскэ ыгытыллыбыт, 1998 сыл бас-такы анарыгар эрэ син хо-муллан баран, иккис анарыттан бу дьаһала тохто-обутун кэриэтэ.

«Нам» телестудия сото-рутаагыта телемарафон ыытан 15 тыһымычаны киллэрбит, ону барытын Новосибирскайга олунньу 9 күнүгөр ыгытылар. Саамай мөлгөх хомуурдаах Хатын-Арыы уонна Хама-ҕатта нэһиликтэрэ эбит-тэр. Хатын-Арыы 14 эрэ бырыһыан, онтон Хамаҕа-та 33,8 бырыһыан хомуй-буттар. В.Г.Кутяркин иһи-тиннэрибитинэн, Хатын-Арыыга 261 пенсионер, 481 оскуола үөрэнээччитэ, 307 оскуола иннинээти саастаах оҕо, 275 үлэтэ суох, 243 ба-аһынай хаһаайыстыба үлэ-һитэ баар, үлэлиир киһи ахсаана 412 эрэ, онон харчы төлүөх айылаах киһи аҕы-ах, ол да буоллар хомуйа сатыахпыт диэн Виктор Гаврильевич эрэннэрдэ.

Бу дьаһалаҕа суобаста-ахтык сыһыаннаспыт, үчүгэйдик хомуйбут нэһи-ликтэринэн Партизан, Ар-бын, Түбэ уонна Искра бу-олаллар. Искрага 8 эрэ киһи харчы биэрэ илик, Арбын, Түбэ, Партизан 100 бырыһыан хомуйбуттар.

Муннаахха иэс ылан 72 тыһ. солк. ыгытаахха диэн быһаарылына.

Онон телевизорбыт үчүгэйдик көстөрө хас би-риди киһиттэн тутулукта-рын нэһилиэннээ өйдүөх тустаах.

В. РЫКУНОВА.

КУРАНАХ ТЫЛ ХААЛЛЫН

Билигин муннаахтарга, араас семинардарга тэриилтэ-лэр салайааччыларын өтүлэ-риттэн, общественнай да тэриилтэлэртэн, хардары-таары «махтал» уонна «махтанабыт» диэн тыллары олус элбэхтик, салгыттылаахтык этэр буол-дулар. Бу харчы суоҕар махта-ныннан үлэлиир, үлэлэтэр, ба-ҕар, салайааччы аныгы ньыма-та буолуо. Ол эрэри оҕо күн аайы биридди кэмпити биэр-дэххэ, аҕыах хонугунан эл-бөҕү көрдүүрө биллэр, биэрбэ-тохсина ытыра. Өбүгэлэригит ити тыллары, бука, тыалга ыс-патахтара буолуо. Ыраагы

толкуйдуур, ылыктаах тыл-лаах-өстөөх саха омул үрүт-үөһэ баһылыга үөрэнэн, мах-талынан сайдыахпыт, баһы-банан тоторуохпут диэн өйгө-санааҕа кэлэн эрэр.

Олох махтаныман диэ-бэппин, хос-хос махтал дьонго хайдах дьайыахтаа-һын, хаһан, ханна наадатын өйдөөн сангарыллар кэмэ кэллэ. Элбэх саахары, кэм-пити ситэтэххэ сахарнай диабетаны ыалдыахха сөбүн туһунан врачтар этэл-лэр. «Махтал диабета» буол-луохтун сөп. Кураанах махталтан уурайан хара

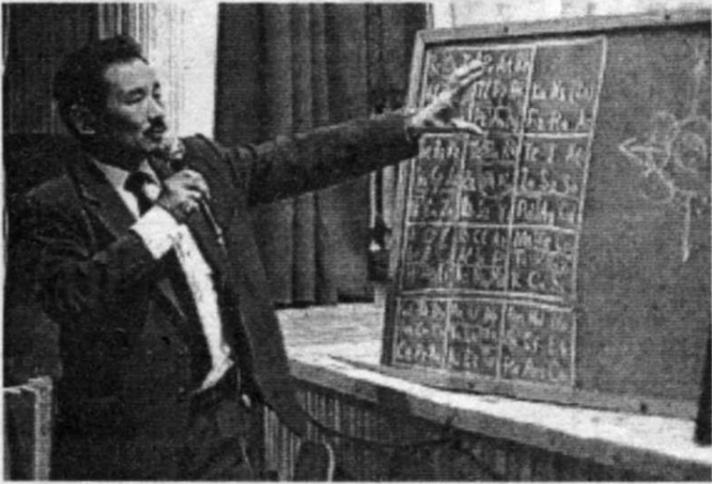
үлэни өрө туттахпытына олохпут тупсуо.

«Нэһилиэннээ олоҕо тубус-та, ыаллар материалнай база-рара хангаата, аһы-үөлү ордо-рунан атыылаан, эргинэн хас биридди киһи олоҕо тупсан, дьон-сэргэ ылыан-туойуон, үнүкүүлүн, спортивнай оонньууларга кыттыан баҕата күүһүрдэ, ити барыта үлэ уон-на социальнай политика күүскэ ыгытыллыбыттан, ыччат промышленноска үлэлиирит-тэн, дьон-сэргэ үлэ интэриэ-һэ улааппытыттан буолла. Кырдыга, урукку өттүгөр эл-бэҕи сыыспыт эбиппит. Урут

араас культурнай мероприяти-еларынан, быраһынынныктары тэрийинэн, элбөх астаах юби-лейдары, уруйдаах-айхаллаах презентациялары ыһыппы-тын отчуоттуурунан, нэһилик олоҕо онон сыаналанар, мунҕур-данар этэ. Билигин олох ула-рыйда, үлэнэн сайынныбыт, үчүгэй буоллубут», - диэн отчу-оттуур нэһилик баһылыга баар буоларын бириэмэ ирди-ир уонна онук салайааччы үүнэн-сайдан тахсарыгар эрэ-нэ саныыбын. Дьэ оччорго исти-эххит этэ норуот дьиннээхтик махтанар тылын-өһүн, махтал истягин уонна махтал үрдүкэ кыһаттыыр күүһүн.

Константин ЕРЕМЕЕВ.

ФИЛОСОФСКОЙ ИНЖЕНЕРИЯ ОСКУОЛАТА

Билин ангара билин - билин буолбатах!
Идэ ангара идэ - идэ буолбатах!
Кыһаллы ангара кыһаллы - кыһаллы буолбатах
(Сага оскуола ыгырыы тыла)

Аныгы компьютердары танан огортоонун наукатын уонна киһи толкуйдуур «айылватын» тэҥнээн көрдөххө, «биһигини огорооччу» син-биир биһиги курдук «толкуйдуур» быһыылаах. (Биллэн турар, биһигиннээбэр «билиитэ», «өйө-кыаға» хас эмэ төгүл ордук буолуохтаах...). Итинник санаага олохуран, айылга «дьаһанарыгар» маарынгантан араҕалаатахха, киһи өйүгэр кыайан дөбөгнүк өйдөнөр гына хатамат билиилэри тодуу тулуукка (матрица) тутан үөрэтэр быдан ордук эбит. Холобура, киһи хараҕа ону-маны «көрөөрү» гынарарына, хайаан да тохтоон ылар (төһө да «Улуу Айылда» оноһуга буолтун иһин «сүүрэн» иһэн таба көрбөт). Ол тохтуур «сирдэрэ» үксүн: орто-тугар, үөһэ-аллара, уҥа-хаҥас уонна түөрт мунук - матрица огостон тохтолоур. Харахпыт эрэ буолбакка, төбөбүт, ол тий-бэтэбинэ бэйэбит бүтүннүү ити

ҮӨРЭХ САҢА НЬЫМАТА

«халыбынан» хамсаан кириэн барар курдуктук. Ити «тохтобулларга» информацияны «кыбытан» биэрдэххэ, ити билиилэри ордук бигэттик, ордук умнуллубат гына хатанан хаалаллар. Манньк «тодуу тиһиликтээх» билиилэри, холобура, Менделеев таблицатын 105 элементин ааттарын барытын 6 саастаах оҕолор аҕыйах хонук иһигэр субуруччу тиһиктээн үөрэтэн баран, тохтобула суох өйдөрүттэн ааҕаллар уонна умнуттар.

Бу хас биридди киһи «төбөтүн иһигэр олоһор» айылватын ньыматын (Кытай бөлүһөктөрө этэллэрини - «9 уорядоченных разграничений Великого Плана») уопсай үөрэтээһингэ, идэлээхтэр ордук бигэ билиилэнэллэригэр, оронун ийэтин иһигэр үөскүү сытаргытан ыла үөрэтэр гына саҥа биир түрүт төһүү үөрэх (парадигма) буоларын туһугар манньк оонньуулары, тутуулары бу ойуулартан үөрэтиини саҕалыргытыгар ыгырыт.

Василий Иванович Оконешников философской наука кандидата, Москватаабы философской Фонд философской инженерия секциятын сэбиэдиссэйинэн үлэлиир. В.И. Оконешников философской наука аналлаах аан дойдутаабы форумнарга хаста да кыттыбыта. Ол курдук, 1991с. Швецияга ытыллыбыт IX конгресска тыл эппитэ, Италия Флоренская университетигар X конгресска, 1995с. Обнинск куоракка XI-с конференцияга, АХШ Бостон университетигар XX-с үйэ бүтэник Бүтүн аан дойдутаабы «Киһи-аймах үөрэбириитэ» философская конгресскага кыттыбыта. Соторутаабыта Василий Иванович Оконешников биһиги улууспутугар тахса сылдыбыта. Кини манна философской инженерия үөрэбин саҥа тиһилигин, систематын билиһиннэрдэ. Оболорго, улахан дьонго, специалистарга бу хайысхаба лекциялары ааҕан, үөрэбин сырдатта. Сырытын үөрэхтээн саҥа ньыматыгар олохурут сонун күрэхтэни-конкурсунан түмүктэтэ. Мантан салгы Василий Иванович Оконешников философской инженерияга үөрэбин саҥа ньыматын билиһиннэрэбит.

1. 3x3 grid with numbers 1-9.

9	56	63
28	35	42
7	14	21

2. 3x3 grid with numbers 1-9.

2	1	1
1	1	1
1	1	1

3. 4x4 grid with numbers 1-16.

9	56	63	72
28	35	42	49
7	14	21	28
15	22	29	36

4. 4x4 grid with numbers 1-16.

9	6	3	2
8	2	0	8
7	4	1	8
8	2	6	5

5. 4x4 grid with numbers 1-16.

77	78	79	80
74	75	76	77
71	72	73	74
68	69	70	71

6. 4x4 grid with numbers 1-16.

5	6	7	8
2	3	4	5
1	2	3	4
2	3	3	4

7. 3x3 grid with numbers 1-9.

7	8	9
4	5	6
1	2	3

8. 3x3 grid with numbers 1-9.

7	8	9
4	5	6
1	2	3

СОНУН КОНКУРС

Конкурс үс турунан ытылынна. Кыттааччылар I-кы турга 105 элементтээх Д.И. Менделеев 9-туу тиһиликтээх, харах хамсырыгар дьүөрэлээн оноһуллубут система элементтерин өйдөрүттэн үс мүнүүтэ иһигэр суруйдулар. II-с турга үс мүнүүтэ иһигэр 105 элементин утум-ситим, саахымакка блиц-турнир ытыллар бэрээдэтинэн (хардары-таары чаһы баттаһан), ким түргэнник ааттырыгар күрөхтэстилэр. Бүтэник турга эмиэ үс мүнүүтэ иһигэр блиц-турнир бэрээдэтинэн үөрэппит химическэй элементтер атомнай нүөмэрдэрин, ааттарын билиигэ тургутулар.

дулар. Эрийсиилээх оонньуу түмүгэр Иван бэрт кыранан сабырыйтарда. Кинилэри көрө олорон таһым үрдүк буоллаһына, оонньуу умсугутуулаах буолсу дьин санаага кэлэбин.

Таллан Бүрэ 90 сааһыгар аналлаах ааһы конкурс буолла. Манна Нам улуунун араас нэһиликтэриттэн 20-тэн тахса оҕо кэлэн кытына, онтон уона реферат аахта. Бу конкурска элбэх номинациялары анаабыттар. Барыта 7 оҕо грамота туттардылар.

ПОЭТЫ ЧИЭСТЭЭБИН

Билиилээх поэт, педагог Ефрем Степанович Сивцев-Таллан Бүрэ төрөөбүтэ 90 сылын улуус общественноһо кизгник бэлиэтээн ааста. Биһиги даһаны - оскуола оҕолоро бу кэрэ-бэлэз датаны эмиэ үөрэ-көтө бэлиэтэтибит. Ол курдук киниэхэ аналлаах улахан концерт көрөрүдүннэ. Онно кыттыыны ылыбыт.

Олуныу 4 күнүгэр Таллан Бүрэ аналлаах «Сулус чааһа» дьин оонньуу буолан ааста. Оонньуу сыала-соруга билигини оҕолорго Таллан Бүрэ уонна кини айымньыларын туһунан билиһиннэри буолар.

Сардаана СОБАКИНА, Нам 1 №-дээх Нам орто оскуолатын 7-с «б» кылааһын үөрэнээччитэ.

Тохсунньу 29 күнүгэр биһиги, Модут орто оскуолатын үөрэнээччилэр Петрова Диана, Протодейконова Алина, Сивцева Шура учууталбыт Шапошникова М.И. салайааччылаах Е. С. Сивцев-Таллан Бүрэ 90 сааһын туолар юбилейгар аналлаах Нам селотугар буолбут мѐроприятиѐга сылдьан, кыттыыны ылан кэллибит.

Юбилей маннайгы чааһыгар Таллан Бүрэ юбилейгар аналлаах ааһылар күрэхтэрэ буолла. Манна оҕолор суруйааччы хоһооннорун, поэмаларын аахтылар. Бу ааһыга Хатын-Арыс орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ, икки кыраык уолаттар эмоциональнайдык ааҕаннар, мань таһынан улуустаағы гимназия үөрэнээччилэрэ музыкальнай доһууоллаах уонна суруйааччы хоһоонун английскайды переводтаан ааҕаннар истээччилэр биһирээбиллэрин ылылар.

Таллан Бүрэ 90 сааһыгар аналлаах ааһы конкурс буолла. Манна Нам улуунун араас нэһиликтэриттэн 20-тэн тахса оҕо кэлэн кытына, онтон уона реферат аахта. Бу конкурска элбэх номинациялары анаабыттар. Барыта 7 оҕо грамота туттардылар.

К. ОЛЕСОВ.

Диана ПЕТРОВА, 6 кыла.

Программа ТВ с 15 по 21 февраля

Понедельник, 15 февраля

1-я программа. Канал ОРТ
 15.00 Новости.
 15.15 Сериал "Новые приключения Синдбада".
 15.40 "Счастливый Григорий". Мультфильм.
 15.55 Звездный час.
 16.35 "...До шестнадцати и старше".
 17.00 "Жестокий ангел". Сериал.
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 Эти забавные животные.
 18.45 Здесь и сейчас.
 19.05 Понедельник с Познером. Программа "Мы".
 19.45 Телесериал "Вечный зов".
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!".
 21.00 Время.
 21.35 Погода.
 21.40 Хоккей. Евролига. Финал. 2-й и 3-й периоды.
 23.10 Взгляд.
 23.50 Михалков и его команда: Алексей Петренко. Фильм "Грачи".
 01.25 Новости.
 01.40 Программа передач. До 01.45

2-я программа. Канал "Россия"
 07.00 "ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!"
 09.15 "Дежурная часть".
 09.35 Телеигра "Программа передач".
 09.50 "Товары - почтой".
 10.00 "Санта-Барбара". Телесериал.
 10.45 "Музыка, музыка..."
 11.00 ВЕСТИ.
 11.30 "Развязка петербургских тайн". Телесериал.
 12.30 ЗЕРКАЛО.
 13.30 "ТВ - клуб".
 14.00 ВЕСТИ.
 14.30 "Венеция зимой". Телесериал (Франция). 1-я серия.
 15.25 "Богатые и знаменитые". Телесериал (Аргентина).
 16.15 РУССКОЕ ЛОТО.
 17.00 ВЕСТИ.
 17.35 "БАШНЯ". Молодежная информационно-развлекательная программа.
ЯКУТСК
 18.00 Программа передач.
 18.05 "ТЮЛБЭЗ". БУЛУУ улууһа.
 18.35 Республиканский телеконкурс "Полярная звезда".
 19.15 "Аал-луук мас". ВЭЭП - в знак памяти (Из коллекции Национального художественного музея). Передача 3.
 19.30 "Саха сирэ - Якутия". Информ. программа.
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 ВЕСТИ.
 20.30 ПОДРОБНОСТИ.
ЯКУТСК
 20.45 "Сарыал". Наш Пушкин.
 21.15 Программа передач.
Канал "Россия"
 21.20 ВРЕМЯ КИНО. Дональд Сазерленд в комедии "Ничего личного" (США).
 23.05 "Пси фактор". Телесериал (США).
 00.00 ВЕСТИ.
 00.35 "Дежурная часть". До 00.50
3-я программа. Канал "Россия"
 18.00 "Компьютер".
 18.15 "Пришелец в капюте". "Эхо". Мультфильм.
 18.30 "Сезон охоты". Телесериал.
 19.30 ДВОИНОЙ ПОРТРЕТ. До 20.00
 20.45 "Любовь с первого взгляда". До 21.20

Вторник, 16 февраля

1-я программа. Канал ОРТ
 06.00 Телеканал "Доброе утро".
 09.00 Новость дня.
 09.15 "Жестокий ангел". Сериал.
 11.05 "Смехопанорама". Ведущий - Е.Петросян.
 11.50 Домашняя библиотека.
 12.00 Новость дня.
 12.15 Программа "Вместе".
 13.00 Михалков и его команда: Евгений Стеблов. Комедия "По семейным обстоятельствам". 1-я серия.
 14.10 Боль памяти. Афганские страницы.
 14.35 Мультсериал "Каспер, который живет под крышей".
 14.55 Программа передач.
 15.00 Новости.
 15.15 Сериал "Новые приключения Синдбада".
 15.40 "Птичка Тари". Мультфильм.
 15.50 Счастливый случай.
 16.35 "...До шестнадцати и старше".
 17.00 "Жестокий ангел". Сериал.
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 "Угадай мелодию".
 18.45 Здесь и сейчас.
 19.05 Тема.
 19.45 Телесериал "Вечный зов".
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!".
 21.00 Время.
 21.35 Погода.
 21.40 Михалков и его команда: Ирина Неелова. Фильм "С тобой и без тебя".
 23.15 Ф.Громова в программе "Исторические истории".
 23.45 Новости.
 00.00 Программа передач. До 00.05

2-я программа. Канал "Россия"
 07.00 "ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!"
 09.15 "Дежурная часть".
 09.35 Телеигра "Программа передач".
 10.00 "Санта-Барбара". Телесериал.
 10.45 "Музыка, музыка..."
 11.00 ВЕСТИ.

11.30 "К-2" ПРЕДСТАВЛЯЕТ: Михаил Козаков в программе "Фрак народа".
 14.00 ВЕСТИ.
 14.30 Виталий Соломин и Елена Соловей в мелодраме "Рогоносец".
 16.00 "Стрекоза и муравей", "Каша из топора". Мультфильмы.
 16.25 "Первые поцелуи". Телесериал (Франция).
 17.00 ВЕСТИ.
 17.35 "Автомоботспорт: зимнее кольцо".
ЯКУТСК
 18.30 Программа передач.
 18.35 Экономика и жизнь.
 18.45 Дорубайа.
 19.00 Тья сирэ.
 19.30 "Саха сирэ - Якутия". Информ. программа.
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 ВЕСТИ.
 20.30 ПОДРОБНОСТИ.
ЯКУТСК
 20.45 Прямой эфир с Председателем Комитета по делам семьи, детства и демографической политике А.Н.Божедановой.
Канал "Россия"
 21.20 ВРЕМЯ КИНО. Триллер Стивена Кинга "На предельной скорости" (США).
 23.10 Концерт, посвященный 10-летию вывода ограниченного контингента советских войск из Афганистана. Передача из Государственного Кремлевского Дворца.
 00.50 ВЕСТИ.
 01.25 "Дежурная часть".
 01.40 "Товары - почтой". До 01.45
3-я программа. Канал "Россия"
 18.30 "Сезон охоты". Телесериал.
 19.30 ДВОИНОЙ ПОРТРЕТ. До 20.00
 20.45 "АНШЛАГ" ПРЕДСТАВЛЯЕТ. До 21.20

Среда, 17 февраля

1-я программа. Канал ОРТ
 06.00 Телеканал "Доброе утро".
 09.00 Новость дня.
 09.15 "Жестокий ангел". Сериал.
 10.10 Тема.
 10.55 "В мире животных" (с сурдопереводом).
 11.30 "Королевские зайцы". Мультфильм.
 11.50 Домашняя библиотека.
 12.00 Новость дня.
 12.15 Программа "Вместе".
 13.00 Михалков и его команда: Евгений Стеблов. Комедия "По семейным обстоятельствам". 2-я серия.
 14.15 "Непутевые заметки" Дм.Крылова.
 14.30 Мультсериал "Каспер, который живет под крышей".
 14.55 Программа передач.
 15.00 Новости.
 15.15 Сериал "Новые приключения Синдбада".
 15.45 Зов джунглей.
 16.10 Детские анекдоты.
 16.35 "...До шестнадцати и старше".
 17.00 "Жестокий ангел". Сериал.
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 "Угадай мелодию".
 18.45 Здесь и сейчас.
 19.05 Человек и закон.
 19.45 Телесериал "Вечный зов".
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!".
 21.00 Время.
 21.35 Погода.
 21.40 Михалков и его команда: Леонид Куравлев. Комедия "Афоня".
 23.20 "Собрание заблуждений": Американцы на Луне.
 00.00 Новости.
 00.15 Программа передач. До 00.20

2-я программа. Канал "Россия"
 07.00 "ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!"
 09.15 "Дежурная часть".
 09.35 Телеигра "Программа передач".
 09.50 "Товары - почтой".
 10.00 "Санта-Барбара". Телесериал.
 10.45 "Музыка, музыка..."
 11.00 ВЕСТИ.
 11.30 "Развязка петербургских тайн". Телесериал.
 12.30 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ. Документальный фильм "Естественный отбор".
 13.30 "ТВ - клуб".
 14.00 ВЕСТИ.
 14.30 "Венеция зимой". Телесериал (Франция). 2-я серия.
 15.20 "Богатые и знаменитые". Телесериал (Аргентина).
 16.15 "Пришелец Ванюша". "Задом наперед". Мультфильм.
 16.25 "Первые поцелуи". Телесериал (Франция).
 17.00 ВЕСТИ.
 17.35 "БАШНЯ". Молодежная информационно-развлекательная программа.
ЯКУТСК
 18.10 "Кэм" программа.
 18.30 МТК: "Эрэл", МАИ, "Культпросвет", "Бард-клуб".
 19.30 "Саха сирэ - Якутия". Информ. программа.
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 ВЕСТИ.
 20.30 ПОДРОБНОСТИ.
ЯКУТСК
 20.45 Официальный канал.
 21.15 Программа передач.
Канал "Россия"
 21.20 ВРЕМЯ КИНО. Лембит Ульфсак, Олег Борисов, Владимир Зельдин, Наталья Гундарева в фантастической драме Аркадия и

Бориса Стругацких "Искушение Б".
 22.55 "Притворщик". Телесериал (США).
 23.50 "Дежурная часть".
 00.05 ВЕСТИ.
 00.40 АВТОШОУ.
 01.05 "Товары - почтой". До 01.10
3-я программа. Канал "Россия"
 18.10 "Компьютер".
 18.30 "Сезон охоты". Телесериал.
 19.30 ДВОИНОЙ ПОРТРЕТ. До 20.00
 20.45 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР. До 21.20

Четверг, 18 февраля

1-я программа. Канал ОРТ
 06.00 Телеканал "Доброе утро".
 09.00 Новость дня.
 09.15 "Жестокий ангел". Сериал.
 10.15 Человек и закон.
 10.55 "Клуб путешественников" (с сурдопереводом).
 11.40 "Мы такие мастера". Мультфильм.
 11.50 Домашняя библиотека.
 12.00 Новость дня.
 12.15 Программа "Вместе".
 13.00 Темная лошадка в приключенческом фильме "Путь к победе".
 14.55 Программа передач.
 15.00 Новости.
 15.15 Сериал "Новые приключения Синдбада".
 15.45 Классная компания.
 16.05 "Улица Сезам".
 16.35 "...До шестнадцати и старше".
 17.00 "Жестокий ангел". Сериал.
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 "Угадай мелодию".
 18.45 Здесь и сейчас.
 19.05 "В поисках утраченного". Наталья Защипина. Ведущий - Г.Скорыходов.
 19.45 Телесериал "Вечный зов".
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!".
 21.00 Время.
 21.35 Погода.
 21.40 Михалков и его команда: Владимир Ильин. Комедия "Менялы".
 23.20 Никита Михалков в программе С.Шолохова "Тихий дом".
 00.00 Новости.
 00.15 Программа передач. До 00.20

2-я программа. Канал "Россия"
 07.00 "ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!"
 08.20 Торговый Дом "Ле Монти".
 09.15 "Дежурная часть".
 09.35 Телеигра "Программа передач".
 09.50 "Товары - почтой".
 10.00 "Санта-Барбара". Телесериал.
 10.45 "Музыка, музыка..."
 11.00 ВЕСТИ.
 11.30 "Развязка петербургских тайн". Телесериал.
 12.30 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ. Документальный фильм "Естественный отбор".
 13.30 "ТВ - клуб".
 14.00 ВЕСТИ.
 14.30 "Венеция зимой". Телесериал (Франция). 3-я серия.
 15.20 "Богатые и знаменитые". Телесериал (Аргентина).
 16.15 "Хочу бодаться!". Мультфильм.
 16.25 "Первые поцелуи". Телесериал (Франция).
 17.00 ВЕСТИ.
 17.35 "БАШНЯ". Молодежная информационно-развлекательная программа.
 18.10 К 70-летию Святейшего Патриарха Московского и Всея Руси Алексия II. "Крестный путь Патриарха". Видеофильм.
ЯКУТСК
 18.30 Мас тардыһыта. Илин энэр улууустар кубуктара.
 19.00 "Дальний Восток".
 19.30 "Саха сирэ - Якутия". Информ. программа.
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 ВЕСТИ.
ЯКУТСК
 20.30 62-я параллель.
 21.00 "Баллылар". 3 кинэ.
Канал "Россия"
 21.30 ВРЕМЯ КИНО. Чак Норрис в боевике "Кодекс молчания" (США).
 23.25 "Слушается дело". Заседание телевизионного суда присяжных.
 00.10 ВЕСТИ.
 00.45 "Дежурная часть".
 01.00 "Товары - почтой". До 01.05
3-я программа. Канал "Россия"
 18.30 "Сезон охоты". Телесериал.
 19.30 ДВОИНОЙ ПОРТРЕТ. До 20.00
 20.30 ПОДРОБНОСТИ.
 20.45 "Два роля". Музыкально-развлекательная программа. До 21.30

Пятница, 19 февраля

1-я программа. Канал ОРТ
 06.00 Телеканал "Доброе утро".
 09.00 Новость дня.
 09.15 "Жестокий ангел". Сериал.
 10.15 Программа В.Познера "Мы".
 10.55 "В поисках утраченного". Наталья Защипина. Ведущий - Г.Скорыходов.
 11.40 Смак.
 12.00 Новость дня.
 12.15 Программа "Вместе".
 12.55 КВН-99. X фестиваль "КИ-ВИН" в Сочи.
 15.00 Новости.
 15.15 "Вилли-воробей". Мультфильм.

16.30 "...До шестнадцати и старше".
 17.00 "Жестокий ангел". Сериал.
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 Джентльмен-шоу.
 18.45 "Играй, гармонь любимая!"
 19.15 Здоровье.
 19.45 Поле чудес.
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!".
 21.00 Время.
 21.35 Погода.
 21.40 Великие сыщики. Коломбо в детективе "Убийство по книге".
 23.05 Лыжный спорт. Чемпионат мира. 15 км. Женщины. Передача из Австрии.
 00.25 Ночной кинозал. Курт Расселл в детективе "Сезон зла".
 02.05 Программа передач. До 02.10

2-я программа. Канал "Россия"
 07.00 "ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!"
 08.15 "Тысяча и один день".
 09.15 "Дежурная часть".
 09.35 Телеигра "Программа передач".
 09.50 "Товары - почтой".
 10.00 "Санта-Барбара". Телесериал.
 10.45 "Музыка, музыка..."
 11.00 ВЕСТИ.
 11.30 "Развязка петербургских тайн". Телесериал.
 12.30 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ. Документальный фильм "Естественный отбор".
 13.30 "ТВ - клуб".
 14.00 ВЕСТИ.
 14.30 "Венеция зимой". Телесериал (Франция). 4-я серия.
 15.20 "Богатые и знаменитые". Телесериал (Аргентина).
 16.05 "Ванюша и космический пират". "Стихи с бегемотами". "Мы идем искать". Мультфильм.
 16.25 "Первые поцелуи". Телесериал (Франция).
 17.00 ВЕСТИ.
 17.35 "БАШНЯ". Молодежная информационно-развлекательная программа.
 18.10 "Компьютер".
ЯКУТСК
 18.30 Программа передач.
 18.35 "Геван". Какой должна быть школа в Арктике.
 18.50 "ТВ-Спорт". Чемпионат республики по боксу среди юношей.
 19.30 "Саха сирэ - Якутия". Информ. программа.
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 ВЕСТИ.
 20.30 ПОДРОБНОСТИ.
ЯКУТСК
 20.45 "Лик". Свет далекой звезды. К 70-летию художника Н.Зосимова.
 21.15 Программа передач.
Канал "Россия"
 21.20 ВРЕМЯ КИНО. Кирилл Лавров, Алла Демидова и Наталья Белохвостикова в авантюрной драме "Стакан воды". 1-я и 2-я серии.
 23.50 "Дежурная часть".
 00.05 ВЕСТИ.
 00.40 Чарли Шин в фильме Оливера Стоуна "Взвод" (США).
 02.35 "Товары - почтой". До 02.40
3-я программа. Канал "Россия"
 18.30 "Сезон охоты". Телесериал.
 19.30 ДВОИНОЙ ПОРТРЕТ. До 20.00
 20.45 "Городок". Развлекательная программа. До 21.20

Суббота, 20 февраля

1-я программа. Канал ОРТ
 08.00 "Лягушка-путешественница". Мультфильм.
 08.20 Михалков и его команда: Олег Меньшиков. Фильм "Покровские ворота". 1-я серия.
 09.30 Домашняя библиотека.
 09.45 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
 10.00 Новость дня.
 10.15 Программа "100%"
 10.45 "Утренняя почта" с Юрием Николаевым.
 11.20 "Каламбур". Юмористический журнал.
 11.50 Смак.
 12.10 Возвращение Третьяковки. История одного шедевра.
 12.30 "Старые знакомые". Мультфильм.
 13.00 Никита Михалков в фильме "Портрет жены художника".
 14.25 Пятнадцатый Патриарх. Время перемен и испытаний.
 14.55 Программа передач.
 15.00 Новости.
 15.15 "В мире животных".
 15.50 "Две сказки". Мультфильм.
 16.10 Умники и умницы.
 16.35 "Песня - 99".
 17.20 Как это было. Посадка самолета Ту-104 на Неву. 1963 год.
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 Веселые истории в журнале "Ералаш".
 18.40 "Серебряная серия". Фильм "Знахарь".
 21.00 Время.
 21.35 Сериал "Секретные материалы".
 23.15 Новости.
 23.30 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Двоеборье. Прыжки с трамплина. 90 м. Передача из Австрии.
 00.25 Коллекция Первого канала. Триллер "Бурный понедельник".
 02.05 Программа передач. До 02.10

2-я программа. Канал "Россия"
 08.00 "Кто сказал мяу?" Мультфильм.
 08.10 "Гелли и Нок". Фильм для детей.

09.30 "Стойкий оловянный солдатик". "Невиданная, неслыханная". Мультфильмы.
 10.00 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!"
 10.45 "Сто к одному". Телеигра.
 11.35 "Любовь с первого взгляда".
 12.00 ПОДИУМ Д'АРТ.
 12.30 "Домашние хлопоты с Натальей Барлей".
 13.00 "Неделя в Санта-Барбаре". Телесериал.
 14.00 ВЕСТИ.
 14.30 НЕДЕЛЯ ВЛАСТИ.
ЯКУТСК
 14.55 Программа передач.
 15.00 Правовой канал.
 15.20 "Жатай". Документальный фильм.
 16.55 "Я и фауна моя".
 17.25 "Сардаана". Праздник Святого Валентина.
 18.25 "Лена-ТВ". Реклама и поздравления.
 19.10 ТОН.
 19.55 Программа передач.
Канал "Россия"
 20.00 ВЕСТИ.
 20.35 Мишель Пфайффер и Алек Болдуин в криминальной комедии "Замужем за мафией" (США).
 22.30 Евгений Миронов и Наталья Петрова в фильме Валерия Тодоровского "Любовь".
 00.25 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА.
 01.20 "Товары - почтой". До 01.25
3-я программа. Канал "Россия"
 04.55 "АНШЛАГ" и К.
 17.05 Чемпионат Европы по гонкам на снежных мотоциклах.
 18.00 МОЯ СЕМЬЯ.
 19.00 СИРЕНЕВЫЙ ТУМАН. До 20.00

Воскресенье, 21 февраля

1-я программа. Канал ОРТ
 08.00 "Мойдодыр". Мультфильм.
 08.15 Михалков и его команда: Олег Меньшиков. Фильм "Покровские ворота". 2-я серия.
 09.30 "Дисней-клуб": "Русалочка".
 10.00 Новости спорта.
 10.15 "Непутевые заметки" Дм.Крылова.
 10.30 Пока все дома.
 11.10 Утренняя звезда.
 12.00 "Служу России!"
 12.35 "Играй, гармонь любимая!"
 13.00 Крестьянские ведомости.
 13.30 Серий "Все путешествия команды Кусто". "Наследие забытого мира".
 14.25 "Смехопанорама". Ведущий - Е.Петросян.
 15.00 Новости (с сурдопереводом).
 15.15 Клуб путешественников.
 16.00 Музыкальный сериал "Симфонические тайны".
 16.30 Футбольное обозрение.
 17.00 "Дисней-клуб": "Тимон и Пумба".
 17.25 "Дисней-клуб": "Аладдин".
 17.55 Веселые истории в журнале "Ералаш".
 18.25 Михалков и его команда: фильм "Утомленные солдаты".
 21.00 "Время". Информ.-аналитическая программа с Сергеем Доренко.
 21.50 КВН-99. X фестиваль "КИ-ВИН" в Сочи.
 23.50 Новости.
 00.10 Рони Шнайдер и Ив Монтан в фильме "Сезар и Розали".
 02.00 Программа передач. До 02.05

2-я программа. Канал "Россия"
 08.00 "Золушка". "Кот, который умел петь". Мультфильмы.
 08.30 "Служу Отечеству!"
 09.00 Программа мультфильмов.
 09.30 "Почта РТР".
 10.00 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!"
 10.30 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
 11.00 "АНШЛАГ" ПРЕДСТАВЛЯЕТ.
 11.30 "Городок". Развлекательная программа.
ЯКУТСК
 12.00 Программа передач.
 12.05 "Кырачаан".
 12.20 "Бизончик".
 12.50 Муз.антракт.
Канал "Россия"
 13.00 "Неделя в Санта-Барбаре". Телесериал.
 14.00 ВЕСТИ.
 14.30 ФЕДЕРАЦИЯ.
 15.10 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС.
 16.10 "Закон и порядок". Телесериал (США).
 17.00 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
ЯКУТСК
 18.00 "Мин уонна 21 уйэ". Дьоллоох олох тордо.
 18.20 Галя-концерт лауреатов фестиваля "Новая песня".
 19.20 "Сахам тыла". Торобут тыл уонна сурук-бичик кунутар аналаах дьоро кизээ.
 19.50 Программа передач.
Канал "Россия"
 19.55 Инна Чурикова в мелодраме "Плащ Казановы".
 21.45 "К-2" ПРЕДСТАВЛЯЕТ: программа Ивана Дыховичного "Уловка-22".
 22.40 "Скорость".
 23.00 ЗЕРКАЛО.
 00.00 "Дежурная часть".
 00.25 КИНОЗАЛ "К-2". Фильм Бахтияра Худойназарова "Кош ба кош". До 02.00
3-я программа. Канал "Россия"
 12.00 РУССКОЕ ЛОТО.
 12.40 "Мир книг с Леонидом Куравлевым". До 13.00
 18.00 СТАРАЯ КВАРТИРА. Новогодний дайджест. Годы 1968-1988.
 19.00 СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО!

ФЕДЕРАЦИЯ САСТААБА САҢАРДЫЛЫННА

Дуобат федерацията ааспыт 1998 сыллаахха календарнай былаанга көрүллүбүт күрэхтэниилэр графигы тутуһан ыытта. Отчуоттуур кэмнэ 15 күрэхтэниигэ дуобатчыт үксэ кыгыһна. Дуобат иккис көрүгэр («64», «100») 6 чемпионат, 2 хамаанданан күрэхтэни, дуобат фестивала, 4 классификационнай турнирдар, Саха дьыллаагы блиц-турнир ыытылыннар.

Улуус 1998 с. чемпионатынан «64» П. Собакин, Р. Егорова, «100» А. Охлопков, Р. Егорова. Фестивальга итинэнэ классификационнай турнирдарга бастагы миэстэлэри П. Собакин, Вася Прокопьев, Е. Леонтьев, Е. Феофанов ылыгытара. Хаастыга да бириэстээх миэстэлэргэ Р.Захарова, А. Буриашов, А. Беляева, О. Охлопков, Н. Габышев, А. Рехлясов, Д. Николаев, Д. Филиппов тигистилэр.

Күрэхтэниилэр балаача түмүктээх буоллулар. Маастарга кандидатка 4 киһи үүннэ, 7 киһи бастагы, 4 киһи иккис, 15 киһи үһүс разрядтанылар. Кандидаткай балаах бастагы разрядтаахпыт 35 киһиэхэ тиийдэ. Кинилэртэн Н. Бишев, Д. Бугаев, А. Рехлясов, В. Попов, В. Иванов, Н. Ноев, Г. Диодоров, Р. Захарова 4-9 баллаахтар. Сүүрбөччэ иккис разрядтаахтар бастагы разрядка биридди баллаахтар.

Үөрэнээччилэри кытта үлэ сэргэхсийэн ээрэр. ДЮСШ-га дьарыктанар оҕолору тэнгэ нэһиликтэрдээҕи оскуолаларга общественной тренердэр куруһуоктары үлэлэтэллэр. Партизанга Д.Ф. Николаев, Көбөкөнтө П.С. Бугаев, Салбанга И.Н. Протопопов, Арбынга Г.М. Иванова, Аппааныга И.С. Эверстов эрчийэр үөрэнээччилэрэ улуус күрэхтэниилэригэр кыттан эрэллэр. Үөрэнээччилэртэн маастарга кандидат Вася Прокопьев республика сүүмэрдэммит хамаандатын састаабыгар киирсэн ситиһиилээхтик кыттар.

Итэҕэс-быһаҕас билигин да элбэх. Дуобат спорда Үөдэйгэ, П. Хомуस्ताахха, Бөтүнгэ, Түбэ, Таастаахха, Искраҕа киэн сэнээрини ыла илик. Республика күүстээх дуобатчыттардаах улуустарын таһымнарыгар ырааһынан тиийбэспит. Хамаанданан күрэхтэниилэргэ алтыс миэстэҕэ сылдыбыт. Ити сүүрүн биричиинэтинэн уһарчы суодунан дуобатчыттарбыт республиканскай таһымнаах күрэхтэниилэргэ сэдэхтик кытталара буолар.

Улууска ытыллар күрэхтэниилэргэ бюджеттан 2 чемпионатка, 1 хамаанданан күрэхтэниигэ эр үп көрүллэр. Ол да харчы кэмизгэр кыайан көстүбэт. 1998

сылга спортотдел 400 солкуобайы эрэ биэрдэ. Онон күрэхтэниилэри общественность көмөтүгэр тирэҕирэн ыытабыт.

Ааспыт сылга спонсордаан көмөлөстүлэр: сбербаан (Спиридонов С.С.), сир комитетта (Местников С.И.), «Энсиэли» хаһыат редакцията (Касьянов В.Г.), бытовое комбинат (Степанов Я.В.), пенсионный фонд (Ядрихинская К.К.), улуспо (Корнилов А.И.), улуус бары профкомнара, Хатын-Арды, Хатырык, Арбын нэһиликтэрин, Нам селотун баһылыктара, «Нам» учхоз (Алексеев Д.Ф.), Хамаатта, Партизан, Никольскай, Аппааны, Нам селотун дуобатчыттара. Биридди элэн предпринимателлэртэн Слещев П.И., Гуляев И.М., Борисов В., Егоров Р.Р. Дуобатчыттар кинилэргэ улаханньык махтаналлар итинэнэ атыттар кинилэр курдук күүс-көмө буолалларыгар эрэнэллэр.

Дуобат федерациятын отчуоттуур-быыбардыыр муньаҕа буолла. Оно таһыбыт итэҕэстэри бэлиэтээн туран, инники сорууктары туруоран элбэх дуобатчыт көпсэттэ. Федерация саҥа састааба быыбарданна. Урукку састаапа анарыттан ордуга саҥардылынна. Федерация састааба 21 киһиттэн, судейскай коллегия 13 киһиттэн састааптаах быыбарданна. Федерация председателе

линэн Гаврил Диодоров хаттаан талылынна. Председатели солбуйааччыларынан Афанасий Рехлясов, Иван Леонтьев, Розалия Егорова, эпизиттир секретарынан Василий Еремеев, судейскай коллегия салайааччытынан Анатолий Софронов быыбарданнар.

Федерация чилиэннэрин талылыннар: I Хомуस्ताахтан И. Лаврентьев, Партизантан Д. Николаев, Никольскайтан А. Аммосов, Хамааттан А. Охлопков, Е. Феофанов, Нам селотунтан Г. Егоров, Граф Визэргиттэн Т. Оконешиков, Аппааньтан И. Эверстов, Модуттан В. Ядреев, Хатырыктан П. Собакин, Г. Романов, Көбөкөнтөн П. Бугаев, Арбынтан Г. Иванова, Салбантан И. Протопопов, Үөдэйтэн Д. Гаврильев.

Судейскай коллегия састаабыгар А. Софронов, И. Леонтьев, В. Еремеев, Р. Егорова, Н. Соловьев, Г. Местников, А. Никифоров, Е. Петров, Е. Собакин, В. Потапов, Г. Яковлев, Е. Леонтьев, И. Прокопьев талылыннар. Кинилэр федерация чилиэннэринин тэнгэ анаммыт учааскаларыгар үлэни тэрийсэллэригэр эбэһинэстэннилэр.

В. ЕРЕМЕЕВ,
дуобат федерациятын
эпизит секретара.

ИИРЭХ ТЫЛЛАР

Тойукка туйуулар Тараанаттан таттарыылаах, көбүөр, күөччэх аһылыктаах Көбөкөнтөн төрүттээх күндү табаарыспытын ЯДРИХИНСКОЙ АФАНАСИЙ МЕНОВИЧЫ кэрэмэс кэрэ сааскынан, чөрүчү үбүлүөйүгүн иттистик-истинник эбэрдэлибит!

Кырдыа быһыытыһыма, сааһырдым диил сорсуйума, эрчимгин өһүчүмэ, санаагын саппаһырдыма, сокуоннай сыһыалагы ытсаран, эбиискэ үлэни Эн оловун сайда турдун! Сааламы уруй-туска буолуохтун!
Петровтар, Сицеветэр дьыз кэргэттэрэ.

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

БОЛҔОЙУН! БОЛҔОЙУН! БОЛҔОЙУН!

Ыччаттарга уонна үлэтэ суохтарга аналлаах экономикай үөрэхтэни иккис түһүмэҕэ салданар. Лекциялары Якутскайдаагы финансо-экономическай институт уонна «Эрэл» УПК специалиствастара ааҕаллар.

1. Сокуоннар уонна волюктар.
2. Маркетинг уонна менеджмент.
3. Бизнес былааннаһын.
4. Психология.
5. Предпринимательство төрүттэрэ.

Аудиторияларга уонна преподавателлэр бириэмэлэригэр кыһалгалар баар буоланар, нэһиликтэринэн үөрэнээччи аһаана лимиттээх:

Арбын - 13, Көбөкөн - 7, Фрунзе - 9, Түбэ - 10, Хатырык - 10, Модут - 7, Бөтүн - 10, Маймаҕа - 5, Кыһыл Дэрбинэ - 5, Аппааны - 10, Нам - 15, Хамаатта - 15, Никольскай - 5, Партизан - 8, I Хомуस्ताах - 10, Үөдэй - 7, Таастаах - 8, Салбан - 5, Искра - 7.
Экономическай үөрэхтэниин төлөбүрү 150 (мөһөк биэс уон).
Буолар күннэрэ олуһһу 15 күнүттэн 19 күнүгэр дьылы. Садаланар олуһһу 15 күнүгэр сарсыарда 10 чаастан улуус администрациятын актовай саалыгар.
Улуус дьаһалтата. Билсэр тел. 21-7-00.

Дуобаты таптааччылар күлүчүптэра

КЫТТААЧЧЫ АХСААНА ЭЛБИИР

Нам улууһа тэриллитэ 200 сылыгар анаммыт нуучча дуобатыгар кэтэхтэн конкуре салданан барар. Конкурс иккис түһүмэтин бастагы турун соруудахтары суоттааһынга барыта 23 сөптөөх эпизиттэр киирдилэр. Аан бастагынан Нам 2 №-дээх оскуолатын үөрэнээччитэ Саша Беляев, 1 №-дээх оскуола үөрэнээччилэрэ Ксюша Егорова, Юра Беляев, Кыһыл Дэрбинэтиэн А.Е. Евстафьев, налоговой инспекция үлэһитэ Д.Д. Сивцев сөптөөх уонна толору эпизиттэри ытытылар.

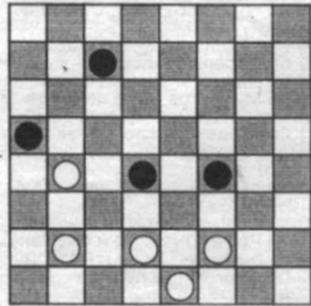
Конкурс соруудахтары 80 бырыһыанын суоттаабыттарга II разряд, 65 бырыһыанын суоттаабыттарга III-с спортив-

най разряд ингэрлэллэр. Онон 4-түү, 5-тин да задачалары суоттаабыттар «Энсиэли» хаһыакка эпизиттэргитин тиксэриэххитин наада. Иккис түһүмэх бастагы турун задачаларыгар эпизиттэри кэники биэриэххит.

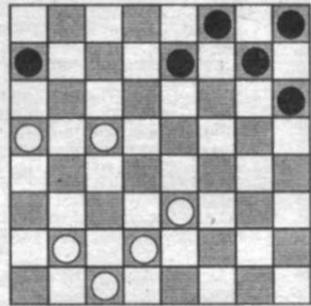
Билигин иккис түһүмэх иккис турун задачаларын биэрэбит.

Бары диаграммаларга үрүгүнэр саҕалымылар уонна хотолор.

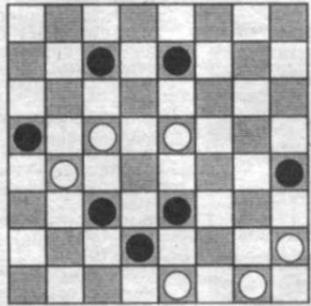
Розалия ЕГОРОВА, спорт маастара,
кэтэхтэн конкурсу тэрийэн ытытааччы.

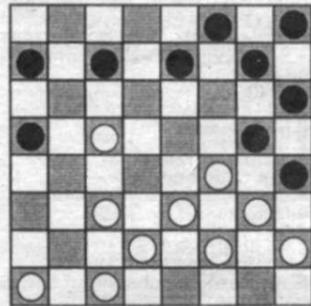
Диагр. №1
Үрүһүгэр: e2, e4, d2, e1, f2 (5)
Харалар: a5, c7, d4, f4 (4)

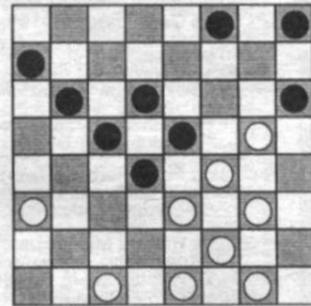
Диагр. №2
Үрүһүгэр: a5, e2, c1, e5, d2, e3 (6)
Харалар: a7, e7, f8, g7, h6, h8 (6)

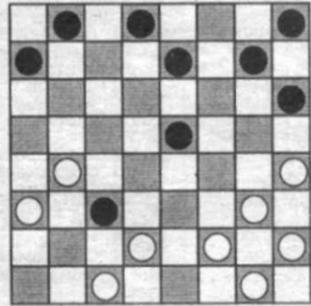
Диагр. №3
Үрүһүгэр: e4, c5, e1, e5, g1, h2 (6)
Харалар: a5, c3, c7, d2, e3, e7, h4 (7)

Диагр. №4
Үрүһүгэр: a1, c1, c3, c5, d2, e3, f2, f4, g3, h2 (10)
Харалар: a5, a7, c7, e7, f8, g5, g7, h4, h6, h8 (10)

Диагр. №5
Үрүһүгэр: a3, c1, e1, e3, f2, f4, g1, g3, g5 (9)
Харалар: a7, e6, c5, d4, d6, e5, f8, h6, h8 (9)

Диагр. №6
Үрүһүгэр: a3, e4, c1, d2, f2, g1, g3, h2, h4 (9)
Харалар: a7, e8, c3, d3, e5, e7, g7, h6, h8 (9)

БИЛЛЭРИИ

Пенсионнай сулуусна улуустаагы управлениета бэйэтин кыабын учуоттаан, кулун тутар ыйдаагы пенсия суотугар бордудуктаны тарбагыга Түбэ, Салбан, Арбын, Көбөкөн, Фрунзе, II Хомуस्ताах, Искра, Таастаах нэһиликтэрин улуус кииниттэн ыраахтары учуоттаан, үлэлээбэт, кыаммат

пенсионердарыттан сайабылыаньаны ылыһыны олуһһу 12 к. саҕалыыр. Манна олохтоох дьаһалталар ПСУ агеннарын кытта сүбэлэһэн кыаммат пенсионердарын бордудукталарын тизрингэ транспортынан кииннээн хааччыйалларыгар көрдөһөбүт.

Пенсионнай сулуусна управлениета.

РЕДАКТОРЫ СОЛБ. — Г.К. ЭВЕРСТОВ
тел. 21-3-32
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционнай издательскай система — 21141

Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэритин, дьизит аадырыһын чопчу ыйын.
Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатыһынын биир буолбат.

Учредителлэр: Нам улууһун дьаһалтата, «Сахаполиграфиздат» национальнай компания. СРБочээт уонна маассабай информация көгүлүн көмүскүүр региональнай инспекциялар регистрацияламыт нүмэрэ — Я 0085.

Талылынна уонна тангыһына «Энсиэли» хаһыат редакционнай-издательскай систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лие.
Индекс — 54889. Тираһа — 2509
Бэчээкэ илии баттанна — 12:00 ч, 12.02.99 с.
Сакааһын №-рэ — 18

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678040, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1.